

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมเพื่อสัจธรรม เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง ชีวิตนี้มาจากไหน ถ้าชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้ ถ้ายุคหิน ยุคน้ำแข็ง ยุคตั้งแต่ก่อนเกิดโลก ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตมาจากไหนก็มาจากกิ่งก้อ มาจากไส้เดือนไง ชีวิตนี้มาจากไหน

แต่ศาสนามาจากไหน ศาสนาจากไหน ศาสนา ศาสนามาตั้งแต่วันวิสาขบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมด้วยวิชา ๓ บุปเพณิวาสานุสติญาณ ย้อนอดีตชาติไปไม่มีต้นไม่มีปลาย ถ้าย้อนอดีตชาติไปไม่มีต้นไม่มีปลาย นั่นนะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ายังไม่สิ้นสุด จุตูปปาตญาณ ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากไหน จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้ามันไม่สิ้นกิเลสแล้ว มันต้องเกิดของมัน โดยเวร โดยกรรม

อาสวักขญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นไง ศาสนาจากไหน เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีคุณค่ามากมาย มีคุณค่าสำหรับชีวิตนี้ เวลาชีวิตนี้มาจากไหน มาอยู่เพื่อทำไม แล้วสิ้นสุดแล้วไปไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาอนาคตตั้งสัญญาบอกไว้หมด

ฉะนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาเกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเรามีคุณค่ามากน้อยขนาดไหน ถ้าเรามีคุณค่ามาก มีคุณค่า มีคุณค่ามันก็มีความสำคัญ มีค่าสำคัญก็แสวงหาคุณงามความดีเพื่อเราๆ

เราศึกษาพระพุทธศาสนา ปฏิบัติ การศึกษา ศึกษามาทรงจำธรรมวินัยไว้ๆ ทรงจำไว้ มันไม่ได้ชำระล้างกิเลส ยิ่งถ้าทรงจำไว้ กิเลสมันหนา ยิ่งเอาความรู้เป็นความรู้ของข้า ข้ามีความรู้มาก มีความรู้ในพระพุทธศาสนาๆ จะสังคายนาๆ

สังคายนาในใจมึงยังไม่รู้จัก มึงเห็นหัวใจตัวเองไหม มึงรู้จักคุณค่าของศาสนาไหม ถ้าคุณค่าของศาสนา คุณค่าของศาสนามันอยู่ที่ไหน คุณค่าของศาสนามันอยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ ใจ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารือสัตว์ขันธ์สัตว์ใจ ถ้ารือสัตว์ขันธ์สัตว์ รือสัตว์ขันธ์สัตว์ สัตว์ผู้ข้อง ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ติดข้องในวิญญะ ผู้เกี่ยวข้องในวิญญะนะ มันด้วยจินตนาการ ด้วยตัดหาความทะยานอยาก มีแรงปรารถนาอยากได้ออยากดี อยากใหญ่อยากโต อยากทั้งนั้นนะ ถึงที่สุดแล้วก็อยากจะไปนิพพาน พอไปนิพพานแล้วก็ว่าไปนิพพานแล้วก็เหือดแห้ง ไปแล้วไม่มีความสุขใจ

มันไม่รู้จักวิมุตติสุขๆ สุขอย่างนี้สุขอย่างยั่งยืน สุขอย่างจริงแท้ สุขจริงๆ แล้วไม่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญะ นี้ใจ ถ้าคนเรามีอำนาจวาสนามันจะมีความคิดของมันอย่างนั้นใจ ถ้ามันมีความคิดอย่างนั้น

เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปชวนสังยุชชัยมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อมาศึกษาใจ สังยุชชัยบอกเลย ในโลกนี้คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก คนโง่มาก คนโง่มากไม่มีพื้นฐาน ไม่มีหลักเกณฑ์ใดๆ ทั้งสิ้น เชื่อฟังเขาไปหมด ใครจะชักจูงอะไร ไปทั้งนั้น

แต่ถ้าคนฉลาด คนฉลาดไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะชวนลูกศิษย์ลูกหาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝึกสอนจนได้มาเป็นพระอรหันต์ ความเป็นพระอรหันต์ของพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรเป็นหลัก เป็นเสนาบดีแห่งธรรม เป็นผู้มฤตธีในพระพุทธศาสนา เพื่อช่วยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ ใจ ถ้าการเผยแผ่ธรรม

ถ้าคนฉลาด คนฉลาดเขาต้องเชื่อฟัง ต้องเชื่อในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่าไปเชื่อบุคคลที่มันแสวงหาเพื่อผลประโยชน์ ทรงจำธรรมวินัยไว้ๆ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเรา คุณติ เวลาหลวงปู่มันท่านให้เจ้าคุณจุมธรรมเจดีย์เข้าไปศึกษา คนที่มีการศึกษา คนศึกษามาแล้วเพื่อประโยชน์ เวลาเจ้าคุณจุมเจ้าท่านเป็นเจ้าคณะภาค ท่านบอกเลย เราไม่อยากจะเจ้าคณะภาคหรอก แต่ที่เป็นๆ อยู่นี่เพื่อคุ้มครองดูแลใจ ไม่ให้เขามารังแกกรรมฐานๆ ใจ เพราะกรรมฐานไม่มีใครคุ้มครอง ไม่มีใครดูแลรักษาใจ เจ้าคุณจุมธรรมเจดีย์ท่านบอกท่านเป็นเจ้าคณะภาคไว้ก็เพื่อคุ้มครองดูแลไม่ให้เขามารังแก ไม่ให้เขารังแก ทำไมเขารังแกละ ก็ศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วใจ

ถ้าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาเป็นเจ้าของศาสนาด้วยกันทั้งสิ้น ถ้าภิกษุที่บวชมาในพระพุทธศาสนาแล้วก็ต้องมีความเมตตา มีความกรุณา ทำไมเจ้าคุณจุมจุมธรรมเจดีย์ท่านถึงบอกละ เราไม่อยากเป็นเจ้าของคณะเลย แต่ที่เราเป็นอยู่นี้ เป็นอยู่นี้เพราะอะไร เป็นเพื่อคุ้มครองดูแลไม่ให้เขามารังแกกรรมฐานๆ

นี่ไง เวลาหลวงปู่มั่นอนาคตังสัญญา หลวงปู่มั่นเวลาท่านบอกละ เณรน้อยนี้สมควรที่จะไปศึกษา ส่งไปศึกษา ศึกษาจนได้เปรียญ ๖ ประโยค แล้วได้ทำคุณงามความดีในพระพุทธศาสนา คุ้มครองดูแลให้พระได้มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติใน

เวลาพระที่ประพฤติปฏิบัติมันเหมือนคนแสวงหาคนทำงาน คนทำงาน เรื่องผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดา คนทำงานทุกคนมันต้องมีความผิดพลาดอยู่แล้ว แต่ถ้าความผิดพลาดอยู่แล้ว ถ้าเป็นสุภาพบุรุษ ถ้าความผิดพลาดอยู่แล้ว ถ้าเราเข้าใจความผิดพลาดนั้นแล้วเราควรที่จะละทิ้งความผิดพลาดนั้นไปเพื่อทำความสงบสุข ทำความดีใจ แต่ด้วยทิฐิมานะของคน ถ้าความผิดพลาด ถ้าคนมีอำนาจมีความผิดพลาดมันยิ่งว่ามันถูกต้องใจ ถ้าใครมาชี้ถึงความผิดพลาดของผู้มีอำนาจ คนนั้นหัวขาดใจ นี่ไง ถ้ามันไม่เป็นธรรม มันไม่เป็นธรรมของมันอย่างนั้น

ถ้าเวลาเป็นธรรมๆ เขาแสวงหา แสวงหาครูบาอาจารย์ที่ดี แสวงหาครูบาอาจารย์ที่เป็นความถูกต้องดีงาม แล้วครูบาอาจารย์ที่ถูกต้องดีงาม คุณ คุณ เวลาหลวงปู่มั่นท่านพูดถึงหลวงตา “หมูกณะให้จำไว้นะ ให้ฟังมหานะ มหาดีทั้งนอก ดีทั้งใน”

นอก นอกคือความเป็นอยู่นี่ไง คุณ ความเป็นอยู่ของท่าน คนจนผู้ยิ่งใหญ่ มีบริวาร ๘ ของท่าน แต่สิ่งที่เป็นบริวาร ๘ สิ่งที่ได้มา ได้มาก็ได้เพื่อโลก สิ่งที่ได้มา ได้มาจากโลก ก็เอาไว้กับโลกนี้ โลกนี้ก็เป็นกับโลกนี้

แต่ภายในล่ะ ถ้าภายในไม่มี ภายนอกมันจะเกิดมาได้ยังไง ถ้าภายนอกมี มันเกิดจากสุภาพชน สุภาพชนคนที่ดีนะ เขาก็รักษาวินัยไว้ได้ แต่ถ้ารักษาไว้ไม่ได้ รักษาไว้ไม่ได้เพราะอะไร รักษาไว้ไม่ได้เพราะกิเลสมันกัดกร่อนหัวใจใจ โอ้อโฮ! รถเบนซ์ แหม! รถมอเตอร์ไซด์นะ เปิดประตูรถ ใครจะลงมานะ โอ้อโฮ! เจ้าคุณ สูดยอด

นั่นมันไปอยู่ตรงนั้นหมดนะ มันไปเห็นโลกเป็นใหญ่ๆ ใจ ถ้าโลกเป็นใหญ่ๆ เห็นขบวนของเขาใหญ่โต

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่านมีบริวาร ๘ ท่านนั้น สิ่ง
ที่ถ้าภายนอก ถ้าภายในเป็นหลักเป็นเกณฑ์ ภายนอกมันก็เป็นหลักเป็นเกณฑ์ เป็นหลักเป็นเกณฑ์
ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นหลักเป็นเกณฑ์ขึ้นมา เราหาครูบาอาจารย์ที่เป็นอย่างนั้น ถ้าหาครู
บาอาจารย์ที่เป็นอย่างนั้น

นี่ไง ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากกรรม กรรมคือการกระทำ ใครทำ
ดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การกระทำของเราแล้ว ทำแต่ละภพแต่ละชาติ ความทำแต่ละภพแต่ละชาติอย่า
คิดอย่าทำเป็นจนเป็นจริตเป็นนิสัยของเธอ ถ้าเธออย่าคิดอย่าทำ การกระทำอย่างนั้นทำซ้ำทำซาก
ทำซ้ำทำซากจนเป็นความเคยชินในใจนั้น ความเคยชินในใจนั้นมันก็คิดแบบที่การกระทำอันนั้น
การกระทำนั้นนะอย่าคิดอย่าทำจนเป็นจริตจนเป็นนิสัย แล้วเวลาเกิด นี่ไง เกิดมืดไปสว่าง เกิดสว่าง
ไปมืด เวลาเกิดสว่างมา เกิดมาด้วยอำนาจวาสนา ด้วยบุญกุศล

นี่เรามาทำบุญกุศล เวลาทำบุญกุศล ในสุดตันตปิฎก เวลาเทวดาไปเกิดเป็นเทวดา เขา
บอกว่าทำไมเขามาเกิดเป็นเทวดา เอ๊ะ! เราเกิดเป็นเทวดาเพราะอะไร เราไม่รู้เลยว่าเราเกิดเป็น
เทวดาได้อย่างไร

อ้อ! เพราะเทวดาเขาหุทธิพิศดาพิศย์ เขาเห็นได้ไง อ้อ! เราเคยใส่บาตรองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เราได้เคยทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เวลาทำบุญกุศล
บุญกุศลนั้นนะเป็นอามิส เป็นแรงขับ แรงขับให้มาเกิดเป็นเทวดา นี่ไง เทวดา แล้วมาเกิดได้
อย่างไร อยู่ในสุดตันตปิฎกมากมาย

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาจากไหน เราเกิดมาจากไหน เราเกิดมาจากการกระทำไง เราทำ
คุณงามความดีมาเราถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ไง เวลาเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมา เกิดมา เกิดมาสว่างใจ เกิด
มาสว่าง แต่ด้วยจิตนิสัย ด้วยคุณงามความดีได้สร้างสมมาอ่อนแอใจ พอมาสว่างแล้วมันก็จะไป
มืดใจ ไปมืดมันก็เอาตามแต่ใจของตนใจ อะไรที่มันสะดวก อะไรที่มันสบาย อะไรที่มีขบวน
นำหน้าตามหลัง โอ้โฮ! สุขยอด

ขบวนนำหน้าตามหลังนะ เคียนี่มันไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาดเลย เราทำหนังสือขอได้
ทั้งนั้นนะถ้าใครมีความจำเป็น แล้วถ้าไม่ต้องขอด้วย คุณสิ คนไปซื้ออกตายน สลบตายที่นั่นนะ เรียก
หน่วยแพทย์มา โอ๊ย! เป๊ปปๆ มาเลย มีขบวน มันมีประโยชน์อะไร

ถ้ามันไม่มีประโยชน์อะไรนะ ไอ้ตัวคันๆ ในใจมันนะ ถ้าไอ้ตัวคันๆ ในใจมันไม่แสวงหาอย่างนั้นนะ มันไม่ต้องการอย่างนั้น ถ้ามันไม่ต้องการอย่างนั้น ไปไหนเราก็ไปได้ คนเหมือนกันเกิดมาสว่าง อย่าไปมืด เกิดมาสว่างมาแล้วก็ให้มันสว่างไป แต่สิ่งที่สว่างมาแล้วสว่างไปมันต้องมีจุดยืน มันต้องมีมาตรฐานของมัน ถ้ามันมีมาตรฐานของมัน

นี่ไง กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน การย่ำคิดย่ำทำงานเป็นจริตเป็นนิสัยของเธอ ถ้าเป็นจริตเป็นนิสัยของเธอ ถ้าเธอได้ย่ำคิดย่ำทำ ได้ตัดแต่งพันธุกรรมที่ดีมา ทำที่ดีมาสิ่งนั้นมันจะมีจุดยืนของมัน สิ่งใดที่เป็นคุณงามความดี เราจะทำคุณงามความดีนั้น ถ้าทำคุณงามความดีนั้นความดีทำไม ทำความดีเพื่อความดีไง ทำความดีไม่ต้องให้โลกสรรเสริญยกย่องไง

เราทำความดีมาทั้งชีวิตเลย ไม่มีใครรู้จัก เราทำความดีมาทั้งชีวิตเลย ไม่มีใครหันหน้ามามองสักคน นี่ไง มันต้องเป็นอย่างนั้นด้วยหรือ ทำความดีทิ้งเหวๆ สิ ทำความดีก็คือความดี ความดีที่ยิ่งใหญ่ไง ถ้าความดีไม่ยิ่งใหญ่ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาทำทุกรกิริยาอยู่มหาศาลเลย โลกคิดได้แค่นั้นไง โลกคิดว่าทำทุกรกิริยาถือการประพฤติปฏิบัติคั่นคว่ำในการเข้มข้นกับการปฏิบัติในสมัยนั้น ทำงานถึงที่สุดนะ มันไม่ใช่ทางๆ สลบถึง ๓ หน อย่างไม่ก็ไม่ได้ๆ จะมาพินฟูร่างกาย ไปฉันทอาหารของนางสุชาดา ปัญจวัคคีย์ทิ้งไปหมดเลย

นี่ไง ทำความดีมา ปฏิบัติมา ๖ ปี ผู้ที่อยู่ปฐมาอยู่มาด้วยกันยังทิ้งเลย ไม่มีใครเอา นี้อยู่คนเดียว เพราะต้องอยู่คนเดียว เวลาวินวิสาขบูชาอยู่โคนต้นโพธิ์นั่นนะ เวลาตรัสรู้ ตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ นี่ในความรู้ความเห็นในทางปริยัติในการศึกษานะ ก็ไซ้ในสถานที่ แต่เวลาจริงๆ แล้วตรัสรู้ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไง ภาวสวะ ภพ สัมมาสมาธิ จิตตภาวนา ไม่มีใครรู้จักหรอก เวลาพูดทางวิชาการก็พูดทางทฤษฎีทั้งนั้นนะ แต่มันไม่รู้จิตใจของมัน ไม่รู้จักภาวนามยปัญญา ไม่รู้จักการเคลื่อนไปของศีล สมาธิ ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

เวลาตรัสรู้จริงๆ ตรัสรู้ด้วยมรรค มรรค อาสวัภยญาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระอวิชชาความไม่รู้ในหัวใจทั้งหมดทั้งสิ้น สิ่งที่เป็นจริงๆ สิ่งที่เป็นจริงมันเกิดที่นี่ ถ้ามันเกิดที่นี่ นี่ไง ผู้เดียวเท่านั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้องค์เดียวเท่านั้น เวลาสอน ๓ โลกธาตุ นี่ ๒,๐๐๐ กว่าปีไป

ชีวิตนี้มาจากไหน ไม่มีต้น ไม่มีปลาย ศาสนามาจากไหน มาจากอินเดีย มาจากแม่น้ำเนรชุน
ชรา นี่ไง ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้ว ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ แล้วศาสนาเจริญแล้วเสื่อม แล้วจะเสื่อมไป
ข้างหน้า จะเสื่อมไปข้างหน้าเพราะอะไร เพราะมันลึกลับซับซ้อนจนคนทำไม่ได้

ในปัจจุบันนี้ คุณิ ทุกอย่างมหัศจรรย์เหลือเหลือ โอโฮ! เหลือเหลือ หันไปมองข้างนอกหมดเลย
ไม่รู้จักใจของตน ไม่รู้จักสิ่งที่มันทุกข์มันยาก เวลามันทุกข์มันยาก หัวใจมันทุกข์มันยาก เงินทอง
ล้นฟ้านะ เศรษฐีเงินทองของเขาทับเขาตายได้เลย แต่เขาไม่มีความสุข มันแสนทุกข์แสนยาก มัน
บีบคั้นหัวใจ

เวลาค้นหาเข้ากินคำ แต่ถ้ามีจิตใจที่เป็นธรรม นี่ไง ก็เราทำมาอย่างนี้ เรามีสติปัญญาอย่าง
นี้ ชีวิตเราก็อยู่ได้ด้วยความสะดวกสบายของเราอย่างนี้ มันมีความสุขของมันนะ นี่ไง เวลาสุข
เวลาทุกข์มันสุขทุกข์ที่หัวใจนี้ ถ้าหัวใจนี้ แต่คนก็ยังไม่รู้จักหัวใจนี้หรอก บอกก็ทุกข์ๆ ใจ มัน
จะไปอยู่ที่ทุกข์ ไปอยู่ที่อารมณ์ใจ มันไปอยู่ที่อารมณ์ มันพยายามจะผลักไสอารมณ์นั้นทิ้งไป
แล้วอารมณ์นี้มันทิ้งไปได้อย่างไรละ มันเป็นไปไม่ได้ไง นี่ความคิดแบบโลกๆ ใจ แล้วเวลา
ภาวนา ภาวนาก็ภาวนาด้วยอารมณ์ทั้งนั้นนะ คุณิตๆ ก็คืออารมณ์ทั้งนั้นนะ เวลาใช้ปัญญา ปัญญา
อารมณ์ความรู้สึกทั้งนั้นนะ ไม่เป็นจริงสักอย่าง เพราะความไม่เป็นจริงสักอย่างพระพุทธศาสนา
ถึงไม่เด่นชัดขึ้นมาไง

ปัจจุตัง สันติภูริโก เวลาพระพุทธศาสนาไปเบ่งบานในใจของหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่น
เวลาร่ำว่าลูกศิษย์ลูกหา บอกแนวทางช่องทางประพฤติปฏิบัติชี้ตรงเข้าไปสู่กิเลสของคน ชี้
ตรงเข้าไปสู่หัวใจของคน เพราะอะไร เพราะท่านทำในใจของท่าน ท่านถึงชี้ธรรมะเข้าไปสู่ใจ
ของคน พอสู่ใจของคน นี่ไง มันถึงมีผู้ที่ชี้ถูกต้อง มีผู้ที่ชี้ได้ชัดเจนขึ้นมา ศาสนามันถึงมั่นคงมานี่
ไง

ตัวศาสนามันคืออะไร ตัวศาสนานะ ผู้พระธรรม ผู้พระธรรมนี่มันก็จดจารึกธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเวลาเขาทำหอไตรเขาเอาไว้กลางน้ำเพราะกลัวปลวกไ้
ปลวกมันกินหมดนะ ใ้เราอ่าน อ่านจำเฉยๆ ปลวกมันกินหมด ไ้ลานบาลี ปลวกมันกินหมด
เลย นั่นไง พระธรรมนั่นหรือ ใ้มันทฤษฎี ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่น
เป็นศาสดาของเรา ศาสดาของเราคือความหมาย คือการชี้มา

แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ธรรมะต้องเป็นของเราสิ คีล สมาธิ ปัญญาก็ต้องเป็นของเราสิ มันต้องปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริง เราทำขึ้นมาเพื่อหัวใจของเราไป

นี่ไง ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มาจากการกระทำ มาจากกรรมดีกรรมชั่ว แต่จิต จิตนี้ไม่มีต้น ไม่มีปลาย แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะมาจากไหน ธรรมะมาจากอำนาจวาสนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สร้างสมอำนาจวาสนามา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย แล้วรื้อค้นขึ้นมาในใจของท่าน กราบธรรมๆ กราบธรรมอย่างนั้นไป

แล้วศาสนามีเจริญแล้วเสื่อมๆ นะ มันจะเสื่อมไปข้างหน้า พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้อยู่ข้างหน้านั้น เพราะผู้ที่สร้างคุณงามความดีมหาศาล ฉะนั้น สิ่งที่มีมันแปรปรวน สิ่งที่มีมันเป็นอนิจจังที่มีมันแปรปรวนไปตลอดเวลา เรา คนเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาไปโรงพยาบาล ต้องการพบแพทย์ที่ดี แล้วแพทย์ก็ตายไปหมดแล้ว วันหลังไม่สบาย รักษาตนเองนะ

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเราท่านก็ล่วงไปๆ นะ ถ้ามันคิดได้อย่างนี้แล้วมันจะกระตุ้นให้เราชวนขวย อย่า อย่างอนใจ คำว่า “นอนใจ” ก็เหมือนยอมจำนนนะ แต่ถ้าเราทำของเราจริงๆ ขึ้นมา เราชวนขวยของเรา ได้มากได้น้อยเราก็ทำของเรา เรามีสติมีปัญญา

หลวงปู่ฝั้นท่านพูดประจำ “หายใจทิ้งเปล่าๆ” คำนี้มันสะเทือนใจเรานะ หายใจทิ้งเปล่าๆ หมายถึงมนุษย์ มนุษย์เกิดมาต้องมีลมหายใจ ไม่มีลมหายใจก็คือคนตาย แต่เวลาเปรียบเทียบทางธรรม หายใจทิ้งเปล่าๆ มีสติสัมปชัญญะกำหนดมันก็เป็นอานาปานสติ แต่เราไม่กำหนด เราไม่มีสติควบคุมดูแลก็หายใจทิ้งเปล่าๆ ทั้งๆ ที่หายใจเพื่อดำรงชีพ แต่ในธรรมยังมองว่าหายใจทิ้งเปล่าๆ เลย

คำว่า “หายใจทิ้งเปล่าๆ” คือเกิดมาเปล่าๆ เกิดมาไร้สาระ เกิดมาเพื่อแข่งขันกับทางโลก เกิดมาเพื่อแสวงหา แต่ไม่ได้เกิดมาเพื่อหัวใจของตน ถ้าเกิดมาเพื่อหัวใจของตนคือใจดวงนั้นตั้งสติปัญญาขึ้นมา แล้วกำหนดลมหายใจเข้าตั้งสติเป็นอานาปานสติฝึกฝนใจของตน สร้างสมบุญญาธิการในใจของตน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกผู้ที่มีสติสัมปชัญญะ ๑ นาที ดีกว่าคนที่ประมาทในชีวิตทั้งชีวิตเลย ถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา ฟังธรรมเพื่อเราไป

ดูความเปลี่ยนแปลงของโลก มีเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ เวลามันเสื่อม เสื่อมทรม
ครูบาอาจารย์ของเราก็พยายามชวนขยายให้มันมั่นคงขึ้นมา พอมันคงขึ้นมามันก็มีสังคมนับหน้า
ถือตาเชื่อถือ พอเชื่อถือไป ก็เลสมันก็พองตัว แล้วด้วยความลืมหืมมันก็ทำเสื่อมทรม เห็นไหม
เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ แล้วเรามีสติสัมปชัญญะหรือไม่ เรายังตัวเราหรือไม่ เราเห็น
ความเปลี่ยนแปลงแล้ว แล้วชีวิตของเรา เราจะเอาอะไรเป็นที่พึ่ง

เราเกิดเป็นชาวพุทธ มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นพระรัตนตรัย เป็นแก้วสารพัด
นึก เราจะต้องทวนกระแสกลับเข้ามาสู่หัวใจของเรา รักษาหัวใจของเรา ให้เป็นพุทธ ธรรม สงฆ์
ในใจของเรา เอวัง